

Záverečná karta projektu

Názov projektu

Evidenčné číslo projektu

APVV-15-0267**Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva**Zodpovedný riešiteľ **JUDr. Eduard Bárány, DrSc.**Príjemca **Ústav štátu a práva SAV****Názov pracoviska, na ktorom bol projekt riešený**

Ústav štátu a práva SAV

Názov a štát zahraničného pracoviska, ktoré spolupracovalo pri riešení

-

Udelené patenty/podané patentové prihlášky, vynálezy alebo úžitkové vzory, ktoré sú výsledkami projektu

-

Najvýznamnejšie publikácie (knihy, články, prednášky, správy a pod.) zhrňujúce výsledky projektu – uveďte aj publikácie prijaté do tlače

Zborník

Právny pluralizmus a pojem práva. Eduard Bárány (vedúci riešiteľského kolektívu), Daniela Lengyelová (redaktorka autorského kolektívu); Gabriela Dobrovičová, Lucia Berdíssová (rec.). Bratislava : Ústav štátu a práva SAV vo vydavateľstve SAP, 2017. 253 s. ISBN 978-80-89607-57-0 (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva = Legal pluralism: changes in the concept of law).

Vedecké práce publikované v nerecenzovaných odborných časopisoch a zborníkoch v zahraničí

BÁRÁNY, Eduard. Universal Declaration of Human Rights and Legal Pluralism. In Nowe wyzwania i rozwiązania w powszechnym systemie ochrony praw człowieka; Zubik, M. (rec.). - Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2018, s. 55-60. ISBN 978-83-8019-875-3. (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva).

KUKLIŠ, Peter. Netradičné právne predpisy? In Metamorfózy práva ve střední Evropě VI.: Hledá se Prometheus?: sborník příspěvků z mezinárodní konference "Metamorfózy práva ve střední Evropě VI." pořádané ve dnech 6.-7. června 2018 ve Znojme. Díl III: Legislativa. - Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni; Ústav štátu a práva AV ČR, 2018, s. 199-210. ISBN 978-80-261-0826-9. (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva).

MAGUROVÁ, Zuzana. Trans ľudia - vybrané právne aspekty. In Dny práva 2017 - Days of Law 2017: časť VI.: Translidé nejen v rodinném právu. - Brno: Masarykova univerzita, 2018, s. 15-46. ISBN 978-80-210-8973-0. Dostupné na internete: <https://www.law.muni.cz/dokumenty/44678> (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva).

Vedecké práce publikované v nerecenzovaných odborných časopisoch a zborníkoch v SR

KÁČER, Marek. Pluralita legalít: medzi formálnym a materiálnym právnym štátom. In BÁRÁNY, Eduard. "Zmeny v chápaní práva: pluralita systémov, prameňov, perspektív...": zborník vedeckých výstupov z rovnomennej medzinárodnej vedeckej konferencie. - Bratislava: Ústav štátu a práva SAV vo vydavateľstve SAP, 2019, s. 75-82. ISBN 978-80-89607-79-2. (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva = Legal pluralism: changes in the concept of law).

KÁČER, Marek. Pluralizmus či monizmus: deskripcia či preskripcia? In Právny pluralizmus a pojem práva. - Bratislava: Ústav štátu a práva SAV vo vydavateľstve SAP, 2017, s. 36-43. ISBN 978-80-89607-57-0. (APVV-15-0267 : Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva).

Vedecké práce publikované v recenzovaných vedeckých časopisoch v zahraničí

BÁRÁNY, Eduard. Neurčitost' v práve = Vagueness in Law. In Časopis pro právní vědu a praxi, 2017, roč. 25, č. 4, s. 599-612. ISSN 1210-9126. Dostupné na internete:

<https://journals.muni.cz/cpvp/issue/view/issue/663/280> (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva).

Vedecké práce publikované v recenzovaných vedeckých časopisoch v SR

BÁRÁNY, Eduard. Právny pluralizmus I. = Legal pluralism I. In Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva, 2017, roč. 100, č. 3, s. 205-217. ISSN 0032-6984. (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva).

BÁRÁNY, Eduard. Právny pluralizmus II. = Legal pluralism II. In Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva, 2017, roč. 100, č. 4, s. 327-336. ISSN 0032-6984. (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva).

KÁČER, Marek. Ústavné zvyklosti a moc prezidenta v SR = Constitutional conventions and the power of the president in the Slovak Republic. In Právny obzor: teoretický časopis pre otázky štátu a práva, 2018, roč. 101, č. 6, s. 554-565. ISSN 0032-6984. (APVV-15-0267: Právny pluralizmus: zmeny v chápaní práva).

Uplatnenie výsledkov projektu

Výsledky právneho výskumu môžu mať tri základné typy uplatnení. Prvým z nich je vplyv na právnú teóriu, a to v deskriptívnej alebo normatívnej rovine. Následne je takáto zmena alebo popis paradigiem a ich premien preložená do iného pohľadu na inštitúty práva a na ich uplatňovanie. I navonok teoretický posun tak má vo finálne praktické dôsledky.

Sprehľadnenie koncepcií právneho pluralizmu ponúknuté v projekte, vrátane sprehľadnenia jeho vplyvu na koncept/y práva a jeho beneficentov je tak vyťažiteľné nielen pre právnych teoretikov, ale aj širšie pre právnú prax, keďže napríklad stopuje subjekty, ktorých pozícia sa sťažuje a je potrebné zamerať pozornosť na ich prístup k spravodlivosti.

V druhej rovine môžu mať výsledky projektu relatívne nepriamy vplyv na znenie právnych predpisov a na právnú prax. A to najmä tak, že sa zaoberajú koncepčnými otázkami právnych inštitútov, napríklad aj ich konkrétnych foriem, vymedzujú sa voči aplikačnej praxi, napríklad aj voči judikatúre súdov a polemizujú s ňou. V tomto smere je potrebné poukázať najmä sa spôsob, ako členovia a členky reflektovali koncepcie foriem práva (napríklad opatrenia všeobecnej povahy), koncepcie stojace za judikatúrou súdov (napríklad v oblasti reprodučných práv žien), či koncepcie právnosti štátu a ľudských práv, v dynamike jednotlivých právnych systémov a právnych poriadkov. Zdrojovo tak sprehľadnili pôvod týchto konceptov a možnosti ich zmeny a vývoja. Adresátom týchto výsledkov sú najmä osoby aplikujúce právo na úrovni byrokracie a súdnej moci.

Po tretie, môžu mať veľmi priamočiary vplyv na znenie právnych predpisov. A to buď cez kritickú analýzu existujúcich právnych predpisov, čo sa týka ich znenia alebo ich východísk, alebo cez kritiku absencie istej právnej úpravy. V tejto línii možno vyzdvihnúť v projekte vypracované analýzy problematiky rodu v jeho regulácie v právnych poriadkoch či analýzy práv poškodených. Takto môžu projekt vyťažiť najmä legislatívcami.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v slovenskom jazyku (max. 20 riadkov)

Výskum prevažne potvrdil komplexnú hypotézu projektu a aj tam, kde dospel ku záverom od nej odlišným priniesol nové poznatky. Potvrdilo sa, že právny pluralizmus charakterizuje právo platné na území členských štátov EÚ a prijalo ho i právne myslenie, ale právna prax

vychádza implicitne skôr z predstavy jediného i keď rozporného právneho poriadku. Jej asi viac vyhovuje teória polycentrického právneho systému.

Ináč chápú právo právna veda, hlavne právna teória, ktorá už prevažne pracuje s faktom právneho pluralizmu a právna prax, kde na rozdiel od hypotézy nedochádza k zásadným posunom v, prevažne implicitnom, vymedzení práva.

Potvrdili sa predpokladané dopady právneho pluralizmu spočívajúce v rozklade právneho statusu i právnej istoty a nad rámec očakávaného sa objavili odlišnosti jeho dôsledkov pre rôznych adresátov práva.

Kvantitatívne ukazovatele sa podarilo v zásade splniť za celé obdobie, ale nie v rozložení podľa jednotlivých rokov. Počet výstupov v celku prevýšil vo väčšine položiek zámer. Zvlášť významnými boli vystúpenia na konferenciách, ktoré spájali výskum a prezentáciu jeho výsledkov poskytujúc okamžitú spätnú väzbu odbornej komunity. Problémom sú plánované konferenčné výstupy v roku 2020, lebo od februára sa vedecké stretnutia buď nekonali vôbec, alebo mali virtuálnu podobu on-line videokonferencií, či boli nahradené vydaním recenzovaných zborníkov.

Uskutočnili sa obe plánované medzinárodné vedecké konferencie (2017, 2019), z ktorých sú k dispozícii recenzované zbierky referátov.

Okrem posledného roku boli súčasťou výstupov projektu jesenné školy práva zamerané na zapojenie nastupujúcej vedeckej generácie zo Slovenska, Čiech a Poľska do vedy a medzinárodnej spolupráce. Výsledky výskumu boli sprostredkované aj na pôde Justičnej akadémie.

Súhrn výsledkov riešenia projektu a naplnenia cieľov projektu v anglickom jazyku (max. 20 riadkov)

Research largely confirmed the complex hypothesis of the project and even where it reached somewhat different conclusions it brought new knowledge. It has been confirmed that legal pluralism is characterized by law that is valid on territories of the EU Member States and it is accepted also by legal thought. However, legal practice's starting point is implicitly based rather on the concept of one albeit inconsistent legal order. To that level, the theory of the polycentric legal system is perhaps somewhat more suitable.

Understanding of law by legal science, especially by the theory of law which largely works with the fact of legal pluralism and by the legal practice where in contrast to the hypothesis are not reached principled shifts in the largely implicit delimitation of law.

The research confirmed the presumed thesis of impacts of legal pluralism residing with a decomposition of legal status and legal certainty and above the frame of expected, one has to deal here with its different consequences for different addressees of law.

Qualitative indicators had been in principle fulfilled within the whole period of time. However, they were sometimes less balanced between respective years than expected. Overall, the number of outputs had been higher in the majority of items. Especially significant were public appearances at conferences where the research and presentation of its results, were given immediate feedback from the professional community. Some problems reside with conference outputs of 2020 because since February scientific meetings were not held, or they had a virtual online form of videoconferences or had been substituted by reviewed collective volumes.

However, both planned scientific conferences (2017, 2019) had been realized and reviewed papers in the volumes are available.

Except for the last year, some parts of outputs had been connected with autumn schools of law focused on building the connection within succeeding generations of young legal scholars from Slovakia, Czech Republic, and Poland to create lively international cooperation. Research results had been presented also within the framework of the Judicial Academy of the Slovak Republic.